

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 19. maja 1875.

Obseg: Kmetijska šola na Dolenskem. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Koliko stane 1 oral novo nasajenega vinograda? — Čedalje manj je vode v rekah in studencih — in zakaj? — Prislovice in reki iz Istre. — Slovansko slovstvo. — Odprto pismo Njegovi ekscelenciji g. ministru pravosodja na Dunaji. — Turjaški Harvard. (Kon.) — Iz deželnih zborov. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kmetijska šola na Dolenskem.

Iz Metlike 14. maja.

Ena najvažnejših reči, ki so se letos obravnavale v deželnem zboru Kranjskem, bila je gotovo obravnava za šolo kmetijsko na Dolenskem. Ni tedaj čuda, da so zadnji čas pred zborom čuli se glasovi v „Laibacherici“ in „Slov. Narodu“, ki so prizadevali si podreti skoro da občno mnenje, da šola kmetijska, če se napravi na Dolenskem, more na vse strani koristiti le, ako se napravi v središču Dolenske strani in v obliči Novega mesta. Da so zagovorniki Rake — na kraj Kranjske proti Štajarskem in Hrvaškem — bili le „Cicerones pro domu sua“, to se je razvidelo iz sile, s katero so Rako kovali v zvezdo, Grm pa pokopavali v Krko ter se drznili celo to trditi, da grajščina Raka ima arondirano posestvo, Grm pa ne! Ali se to ne pravi ljudem pesek sipati v oči, če se trdi, da Raka ima „arondirano“ posestvo, ki ima po celo uro in še dalje oddaljena zemljišča v Hrvaškem Brodu itd.?! Ravno narobe je resnica. Ta del Smolovega posestva v Grmu, ki je za šolo odločen, leži razen nograda prav skupaj okoli grajščinskega poslopja tako, da kar z okna se vidi vse šolsko posestvo. Gospodine Pfeifer, le ne predebelo!

Kakor smo zvedeli v časnikih iz obravnave deželnega zbora, je gospodarski odbor pravo zadel in gosp. dr. Bleiweis, izvedeni mož v tej zadevi, pravo trdil, ko je zboru krepko priporočal Grm.

Da posestvo, ki ga ima grajščina Raka, utegne v vsem drugem izvrstno biti za privatnega gospodarja, tega nečemo zanikovati, al za šolo kmetijstva, naj mi ne zameri noben zagovornik Rake, je tako malo pripravno, kakor Trebno in več družih. Ali je cena Grma prava ali ne prava, v to se ne spuščam; moj namen je le lega, zemlja in vse drugo, kar se šteje k potrebščinam šole kmetijske.

Da pa se slišijo tudi druge misli, ki nimajo glasú v deželnem zboru, naj „Novicam“ izročim prepis peticije, ki je včeraj iz Metlike šla na sl. deželni odbor Kranjski podpisana od 10 odličnih ondašnjih meščanov, deloma občinskih odbornikov in svetovalcev in pa od županije Drašiče od župana in 10 posestnikov.

Tako-le se glasi peticija:

„Slavni deželni odbor Kranjski!

„Po sklepu visokega deželnega zbora Kranjskega dobil je slavni deželni odbor nalog, pospešiti nakup po-

sestva za kmetijsko šolo Dolensko in skleniti pogodbo ali z gosp. Smolo ali po ponudbi z grajščino Raško.

V velevažnem momentu predstoječe pogodbe dovoljuje si podpisano zastopstvo in drugi prebivalci mesta Metlike opozoriti slavni deželni odbor, da ima Novomestna grajščina Grm za ves okraj Metliško Črnomaljski

1. zaradi Novomeških sejmov, katere naš svet mnogobrojno obiskuje in lahko tako rekoč greoč izgledno gospodarstvo ogleda;

2. zaradi Novomeške više gimnazije, katere dijaki imajo prelepo priložnost, seznaniti se z napredovanjem gospodarstva in mu širiti med svojimi pot;

3. zaradi porotnega sodišča, kamor prihajajo vsako leto po trikrat iz vseh dolenskih krajev porotniki, večidel možje, ki bodo našli po lahko opazovanjem boljšem kmetovanju svojo korist, in

4. zaradi drugih mnogih slučajev, v katerih prihajajo ljudje k okrožni ali delegirani okrajni sodnji, k advokatom itd., ali potujejo skozi Novomesto —

pred preoddaljeno grajščino toliko prednost, da je na korist cele dežele za središče rajši nekoliko žrtvovati kakor pa zbog kake malenkostne varčnosti pravo mesto za šolo opustiti.

Zatoraj se čvrsto nadjamo, da se sl. deželni odbor z gosp. Smolo za Grm srečno pogodi.“

(Sledijo podpisi.)

Novi Kranjski panj

po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

Druga reč, katere stari Kranjski panjovi navadno nimajo, in katere tudi jaz svojim novim Kranjskim panjem v začetku nisem delal, zdaj jo pa delam, je naprava za prezračenje panja. — Iz tega namena imajo moji novi panjovi, kakor jih zdaj delam, na zadnji končnici razun majhne luknjice, skozi katero med ulivam, kedar čebelar kladem, še dve večji luknjici, in sicer eno nad drugo. Zgornja je nekako 1 palec pod majhno, skozi katero kladem, in spodnja je kake 2½ palca niže. Obedve ste znotraj z dratenimi mrežicami prepreženi, da nobena čebela iz panja ne more, kedar se odprete, na zunanji strani ste pa zaprti z majhno diljico, katera je kaki dve liniji debela, nekako 1½ palca široka in blizo 4 palce dolga, na obeh koncéh pa malo na okroglo obrezana. Ta diljica je ravno na sredi